

Broedvogelinventarisatie

Oranjezon en Oranjebosch

2002

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2	
1. Inleiding	3	
2. Werkwijze	3	
2.1 Geïnventariseerd gebied	3	
2.2 Veldwerk	3	
2.3 Interpretatie	4	
2.4 Weersomstandigheden	4	
3. Resultaten	4	
3.1 Enkele soorten uitgelicht	4	
4. Dankwoord	5	
5. Literatuur	5	
Bijlage I	Resultaten broedvogelinventarisatie Oranjezon en Oranjebosch	6
Bijlage II	Inventarisatiegegevens	7

1. Inleiding

In 2002 hebben enkele leden van de Vogelwerkgroep Walcheren vanuit eigen initiatief het duingebied Oranjezon en Oranjebosch, Walcheren op broedvogels geïnventariseerd. Slechts eenmaal eerder is een broedvogelinventarisatie in het gebied gehouden. Dit was in 1983 waarbij geheel Oranjezon en Oranjebosch werd gekarteerd. De veranderingen die in het gebied hebben plaatsgevonden sinds de laatste broedvogelinventarisatie en de onbekendheid met de thans aanwezige broedvogelbevolking was de aanleiding om een broedvogelinventarisatie in (een deel van) het gebied te houden.

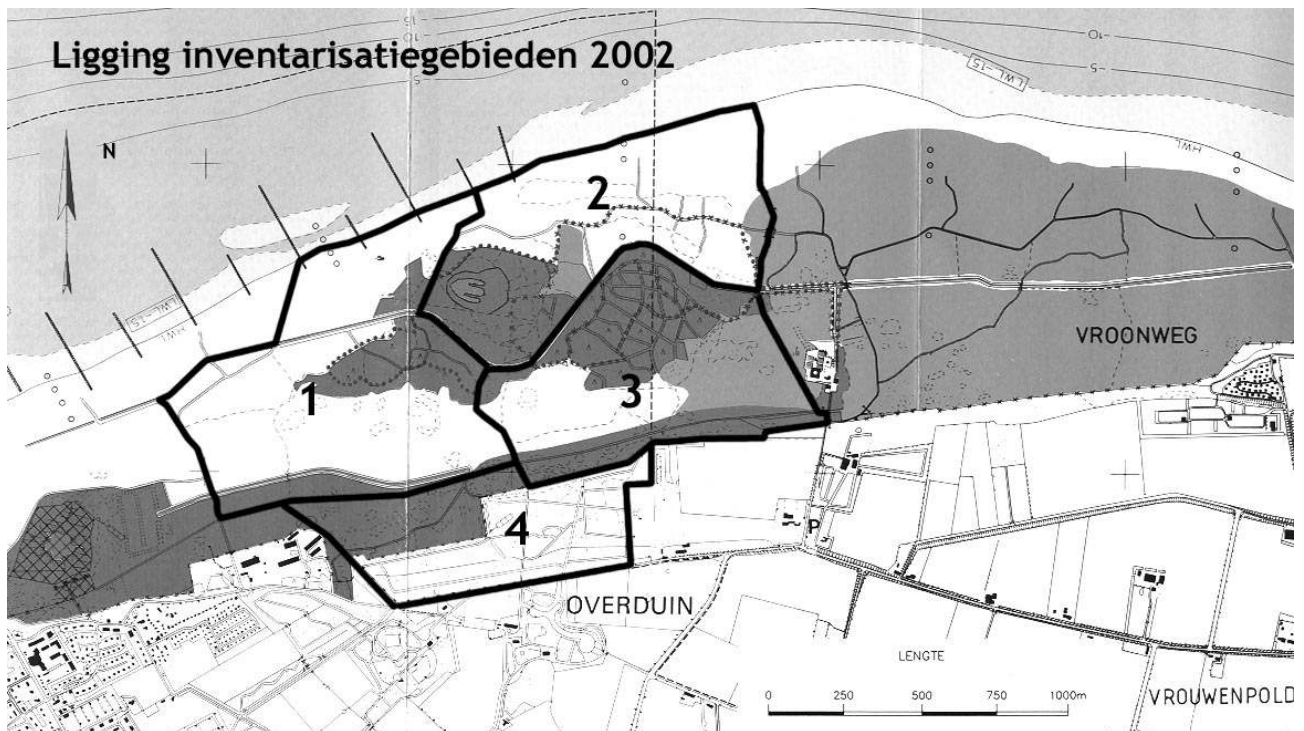
2. Werkwijze

2.1 Geïnventariseerd gebied

Er werden vier deelgebieden geïnventariseerd op alle broedvogels:

Deelgebied 1	Gerwin Geertse, Jan Goedbloed, Jan Tuin
Deelgebied 2	Gido Davidse, Karel Leeftink
Deelgebied 3	Erik en Melanie Sanders
Deelgebied 4	Erik en Melanie Sanders

In figuur 1 staan alle deelgebieden op een gebiedskaart weergegeven.

Figuur 1: Ligging inventarisatiegebieden 2002

2.2 Veldwerk

De vier deelgebieden werden geïnventariseerd middels de uitgebreide karteringsmethode volgens van Dijk, 1996. Hierbij worden alle territoria van alle soorten in kaart gebracht. De route die gelopen werd, werd bepaald door de aanwezige paden. Om een voldoende netwerk te verkrijgen, is van alle toegankelijke paden gebruik gemaakt. Ieder deelgebied werd om de 1 - 2 weken bezocht. Een uur voor tot enkele uren na zonsopgang, maar ook later in de ochtend, 's middags en 's avonds werden de rondes gelopen. Tevens zijn er enkele schemer- en nachtbezoeken afgelegd, om nachtactieve soorten als Ransuil en Houtsnip te kunnen karteren. Er is geen gebruik gemaakt van een taperecorder. Alle geldige waarnemingen van territoriale vogels werden op 1:3000 veldkaarten ingevuld.

2.3 Interpretatie

De interpretatie werd verricht volgens van Dijk, 1996. Alle geldige waarnemingen afkomstig van de veldkaarten werden per soort op soortkaarten (schaal 1:3000) ingetekend, waarna de territoria konden worden bepaald. Alle deelgebieden werden individueel geïnterpreteerd.

2.4 Weersomstandigheden

Februari was een zachte maand en tevens de natste sinds minstens 50 jaar in Zeeland. Ondanks dit was de maand zeer zonnig. Er was regelmatig veel wind. De maand **maart** was zacht (temperatuur boven langjarig gemiddelde) met drie korte koudere tijdvakken. De laatste decade verliep onder invloed van krachtige hogedrukgebieden zonnig met op 24,27,28 en 29 maart 10 tot 12 zonuren. Ook **april** verliep zacht. Het grootste deel van de maand werd het weer bepaald door krachtige hogedrukgebieden en was het droog, rustig en vaak ook zonnig weer. Alleen rond het midden en einde van de maand was het weer wisselvallig. De eerste dagen van de maand en het tijdvak van 21 tot en met 25 april verliepen zeer zacht. De rest van de maand lag de temperatuur rond of net iets beneden het langjarig gemiddelde. In **mei** ontbrak lang stabiel fraai lenteweer, maar lag de temperatuur, op de eerste paar dagen en vanaf de 25ste na, boven de normale waarde. In **juni** was het weer zacht maar had het een sterk wisselend karakter, waarbij een langere periode met stabiel zomers weer ontbrak. **Juli** kenmerkte zich door het wisselvallige sombere weer met temperaturen rond of beneden het langjarig gemiddelde. Alleen vanaf de 26ste was er sprake van een langere periode met warm en vrij zonnig weer (Broeke, 2002).

3. Resultaten

Alle deelgebieden zijn volledig onderzocht, behalve gebied 4 (Oranjebosch). Hier waren te weinig volledige bezoeken gebracht. De totalen vormen echter wel een goede indicatie van de broedvogelbevolking in het gebied en zijn om deze reden in het overzicht meegenomen (bijlage I). De inventarisatiegegevens zijn weergegeven in bijlage II.

Aangezien de waarnemingen van ieder deelgebied individueel zijn geïnterpreteerd, kan bij sommige soorten niet alle territoria van alle deelgebieden worden opgeteld. Het totaal aantal territoria van alle deelgebieden zou dan met name bij soorten met grote territoria zoals roofvogels en de Houtsnip overschat worden.

3.1 Enkele soorten uitgelicht

Er zijn in totaal van 65 vogelsoorten een territorium vastgesteld. De **Winterkoning** was de topper met 79 territoria. De **Fitis** kwam op de tweede plaats (69 territoria). Een nieuw vastgestelde broedvogelsoort voor Walcheren was de **Havik** (1). Het bleef hier echter bij een territoriumhoudend paar. Er kon niet worden vastgesteld dat het paar in het gebied daadwerkelijk tot broeden is gekomen.

In de geïnventariseerde deelgebieden werden twee Rode Lijst soorten aangetroffen: **Dodaars** (7) en **Groene Specht** (5). De Dodaars was zowel in de kanalen als in de Kaalkopplas aanwezig. In bijlage I zijn deze Rode Lijst soorten rood gemarkeerd.

De **Nijlgans** was met een koppel in de duinvallei Doorndal aanwezig. Het paar is niet tot broeden gekomen.

In totaal werden van vijf roofvogelsoorten een territorium vastgesteld. De **Sperwer** kwam met waarschijnlijk niet meer dan drie paar tot broeden (deelgebied 2 en 3 en in het Oranjebosch). Voor de **Buizerd** geldt dat deze alleen in deelgebied 2 (1) en in het Oranjebosch (1) tot broeden is gekomen. Van de **Boomvalk** werd één succesvol broedgeval vastgesteld. Het nest bevond zich in een den in Doorndal. Twee uitgevlogen jongen werden gezien. De **Torenavalk** werd opgemerkt in het Oranjebosch en deelgebied 2. Van een zeker broedgeval is echter geen sprake.

De **Houtsnip** is door zijn baltsgedrag een moeilijke vogel om te inventariseren. Tevens kan een territoriale vogel een enorm gebied bestrijken. Naar schatting zullen er in totaal 1-4 vogels in de deelgebieden een territorium hebben gehad.

Twee paar **Scholeksters** hielden territoria in de duinvallei Doorndal. Geen van de koppels is tot broeden gekomen.

Twee soorten uilen werden vastgesteld. De **Ransuil** was met twee territoriale vogels in deelgebied 3 aanwezig. Eén vogel bevond zich in het Oranjebosch. Er werden geen jongen gezien en gehoord, waardoor er naar schatting 0-3 paar tot broeden zijn gekomen. In het Oranjebosch waren twee roepende mannetjes **Bosuilen** aanwezig. Vrouwtjes konden echter niet worden gevonden of gehoord, zodat betwijfeld kan worden of de vogels er hebben gebroed.

Grote Bonte Spechten werden in alle deelgebieden waargenomen. Twee broedgevallen werden in het Oranjebosch vastgesteld. In het dennenbos kwamen minimaal drie paren tot broeden.

Groene Spechten werden daarentegen met name in het Oranjebosch vastgesteld (3). In de geïnventariseerde deelgebieden in Oranjezon kwamen 1-2 paren tot broeden.

Boomleeuweriken werden vanaf begin maart in alle Oranjezon deelgebieden gezien. Dat een deel op doortrekkers berust was, bleek uit de uiteindelijke opmaak van de balans. In deelgebied 3 konden drie territoria worden vastgesteld. Minimaal één paar kwam zeker tot een succesvol broedsel met twee uitgevlogen jongen.

Boompiepers waren uitsluitend in het middenduin aanwezig. Eén paar had een territorium in twee deelgebieden, zodat het totaal aantal territoria uiteindelijk op 4 komt.

Gekraagde Roodstaarten waren met name in het Oranjebosch (5) en deelgebied 3 (5) aanwezig. In totaal werden 12 territoria vastgesteld. Hiervan waren 5 zingende vogels slechts een enkele maal opgemerkt, zodat een schatting naar het aantal broedgevallen op 7-12 uitkomt.

Er werd één **Bosrietzanger** gekarteerd. Een zingende vogel bevond zich enkele weken in de rietkraag van het noordelijke kanaal in deelgebied 1. De **Kleine karekiet** die aan de noordrand van de duinvallei Doorndal werd gehoord was een eenmalige waarneming en heeft er waarschijnlijk niet gebroed.

Fluiters waren met drie territoria te vinden. Alle Fluitervaarnemingen betroffen zingende vogels.

De **Goudhaantjes**, **Kuifmees** en **Zwarte Mezen** hadden uitsluitend hun territorium in het dennenbos. De Kuifmees was met name aanwezigheid rond de Kaalkopplas, maar er waren geen aanwijzingen dat er gebroed werd. De Goudhaantjes en Zwarte Mezen waren met name aanwezig in het aaneengesloten stuk dennenbos in deelgebied 3. Een schatting naar het totaal aantal broedgevallen van beide soorten bedraagt resp. 4-8 en 5-8.

De **Kruisbek** (2) werd gedurende het hele broedseizoen in het gebied opgemerkt. Er kon niet met zekerheid worden vastgesteld dat de vogels tot broeden zijn overgegaan.

4. Dankwoord

Een dankwoord gaat uit naar Stichting Het Zeeuwse Landschap en Gerard Wösten voor toestemming voor de inventarisatie in Oranjezon en het beschikbaar stellen van kaartmateriaal van de deelgebieden 1 t/m 3. Dhr. Davidse wordt bedankt voor de toestemming om het Oranjebosch te inventariseren. Gerard van Zuijlen leverde kaartmateriaal van dit laatst genoemd deelgebied.

5. Literatuur

- Van Dijk A.J. 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken (Handleiding Broedvogelmonitoring Project); SOVON, Beek-Ubbergen

internetsites

- Broeke J; Ritthem, 2002 www.meteozeeland.nl
-

Bijlage I
Resultaten broedvogelinventarisatie Oranjezon en Oranjebosch

	Deelgebied 1	Deelgebied 2	Deelgebied 3	Deelgebied 4*
Dodaars	4	3		
Bergeend	5	2	2	
Nijlgans	1			
Wilde Eend	19	2		
Kuifeend	5	4		
Buizerd	1	1		2
Sperwer		2	3	3
Havik			1	
Torenvalk		1		1
Boomvalk	1	1		
Fazant	10	6	15	5
Waterhoen	2			
Meerkoet	8			
Scholekster	2			
Houtsnip	1	1	3	
Holeduif	1	2	1	4
Houtduif	11		9	10
Turkse Tortel				1
Zomertortel	7		5	6
Koekoek	5	1	1	
Bosuil				2
Ransuil			2	1
Groene Specht	1		1	3
Grote Bonte Specht	2	2	3	2
Boomleeuwerik			3	
Graspieper	4			
Boompieper	2		3	
Witte Kwikstaart	1	1		
Winterkoning	36	17	17	9
Heggenmus	17	6	14	1
Roodborst	8	3	2	8
Nachtegaal	8	10	4	9
Gekraagde Roodstaart	1	1	5	5
Zanglijster	2		3	6
Merel	8	2	5	6
Tuinfluit	8		2	3
Zwartkop	14	5	6	5
Braamsluiper	7	3	3	
Grasmus	12	3	1	
Sprinkhaanzanger	5	7	2	
Kleine Karekiet	1			
Bosrietzanger	1			
Fitis	30	11	16	12
Fluiter			1	2
Tjiftjaf	21	10	5	10
Goudhaan	2	2	4	
Grauwe Vliegenvanger				2
Koolmees	9	3	2	4
Zwarte Mees	1	1	6	
Pimpelmees	9	2	3	6
Kuifmees		1		

Staartmees	7	2	1	5
Boomkruiper		1	1	7
Ekster	6	6	1	3
Gaai	4	4	2	1
Kauw	1			4
Zwarte Kraai	2		4	1
Wielewaal				2
Vink	7	5	4	2
Kneu	1	2	1	
Putter			1	
Groenling			3	4
Goudvink	2	3		
Kruisbek		2		
Rietgors		1		
Totaal territoria	323	142	171	157
Totaal soorten	49	40	42	36
	Deelgebied 1	Deelgebied 2	Deelgebied 3	Deelgebied 4*

* onvolledig

De **rood** gemarkeerde soorten betreffen Rode Lijst soorten

Bijlage II Inventarisatiegegevens

Deelgebied 1

	datum	tijd	Bijzonderheden
1	3 maart	08.00 - 12.00	
2	10 maart	07.15 - 11.15	
3	24 maart	06.45 - 10.45	
4	31 maart	06.45 - 11.45	
5	10 april	06.30 - 10.00	
6	20 april	06.00 - 11.30	
7	23 april	21.30 - 00.00	Uilen/Houtsnip
8	3 mei	06.30 - 11.15	
9	7 mei	20.00 - 22.00	Uilen/Houtsnip
10	15 mei	5.35 - 10.35	
11	19 mei	06.05 - 11.20	
12	20 mei	05.25 - 10.45	
13	31 mei	19.30 - 21.30	halve ronde, zuidelijk deel
14	2 juni	05.00 - 10.30	
15	4 juni	21.30 - 22.30	Sprinkhaanzanger en Nachtegaal
16	6 juni	20.45 - 23.00	halve ronde, noordelijk deel
17	16 juni	04.30 - 09.30	
18	8 juli	21.30 - 00.00	Uilen/Houtsnip

Deelgebied 2

	Datum
1	22 maart
2	29 maart
3	13 april
4	19 april
5	26 april
6	11 mei

